

PISA

У ЦЕНТРІ УВАГИ

3

Чи окупаються інвестиції в позакласні додаткові заняття?

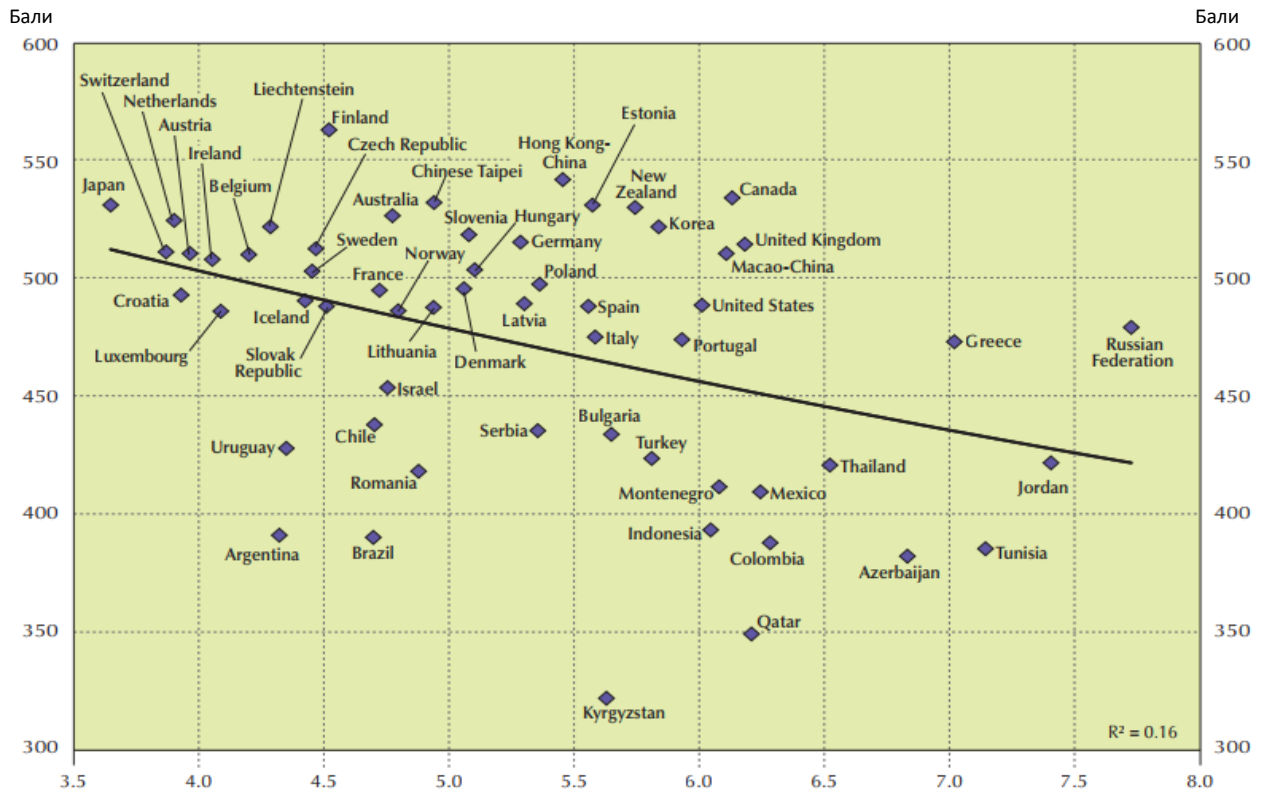
- ✓ Учні тих країн, де результати в PISA є високими, порівняно з учнями країн з низькими результатами в середньому витрачають менше часу на додаткові позакласні заняття та індивідуальне навчання й більше – на уроки у своїх навчальних закладах.
- ✓ Додаткові заняття зі шкільним викладачем можуть підвищити показник справедливості в навчанні, тоді як додаткові заняття із вчителем, який не викладає в тому ж навчальному закладі, де навчається дитина, може загострити ситуацію з нерівністю між учнями.
- ✓ Коли учні впевнені, що старанно навчатися із предметів природничо-наукового циклу важливо, тоді час, витрачений на класні заняття, позитивно впливає на їхні результати із цих предметів.

Не кількість, а якість часу, що витрачається на навчання, – саме це важить найбільше.

Участь у конкурсі за кращі місця у вищих навчальних закладах і, відповідно, за кращі робочі місця в майбутньому часто змушує учнів додатково займатися тими предметами, які вони вивчають у школі. Тим самим вони намагаються покращити свої результати із цих предметів, навіть поступаючись вільним часом, який можна було б витратити на цікаві й корисні розваги, наприклад, спортивні тренування, уроки музики й співу, волонтерську діяльність тощо. Учні в країнах ОЕСР у середньому витрачають 2,5 години на тиждень на додаткові заняття. У Греції, Ізраїлі, Кореї, Туреччині й країнах-партнерах ОЕСР Азербайджані, Киргизстані, Катарі й Тунісі учні витрачають на них більше 4,5 годин на тиждень. Чи зможуть учні із часом повернути свої інвестиції, вкладені в позакласні заняття?

Не гарантовано. Насправді, за аналізом даних PISA–2006, час, витрачений на відвідування додаткових та індивідуальних, негативно позначається на навчальних результатах учнів. Звичайно, це може бути через те, що учні передусім намагаються виправити оцінки, а не поліпшити якість засвоєння навчальної програми. Результати дослідження у всіх країнах показують, що учні зазвичай мають кращі навчальні результати, якщо найбільшу частину загального навчального часу вони проводять на уроках за розкладом у школі (під загальним навчальним часом дослідники розуміють уроки за розкладом, додаткові уроки, а також індивідуальні заняття). Наприклад, у таких країнах із високими результатами PISA, як Австралія, Фінляндія, Японія й Нова Зеландія, більше 70% загального навчального часу з природничо-наукових дисциплін витрачається на уроки за розкладом у школі. Але все одно значний час, витрачений на навчання, не пояснює, чому учні в цих країнах мають одні з найкращих результатів PISA. Дійсно, в усіх цих країнах, окрім Нової Зеландії, 15-річні учні витрачають на декілька годин менше на вивчення природничих наук, ніж у середньому на це витрачають учні країн ОЕСР. Це ж спостерігаємо й щодо часу навчання математики й рідної мови. Отже, можемо зробити висновок, що найбільший вплив на навчальні результати учнів має якість уроків, а не кількість навчальних годин.

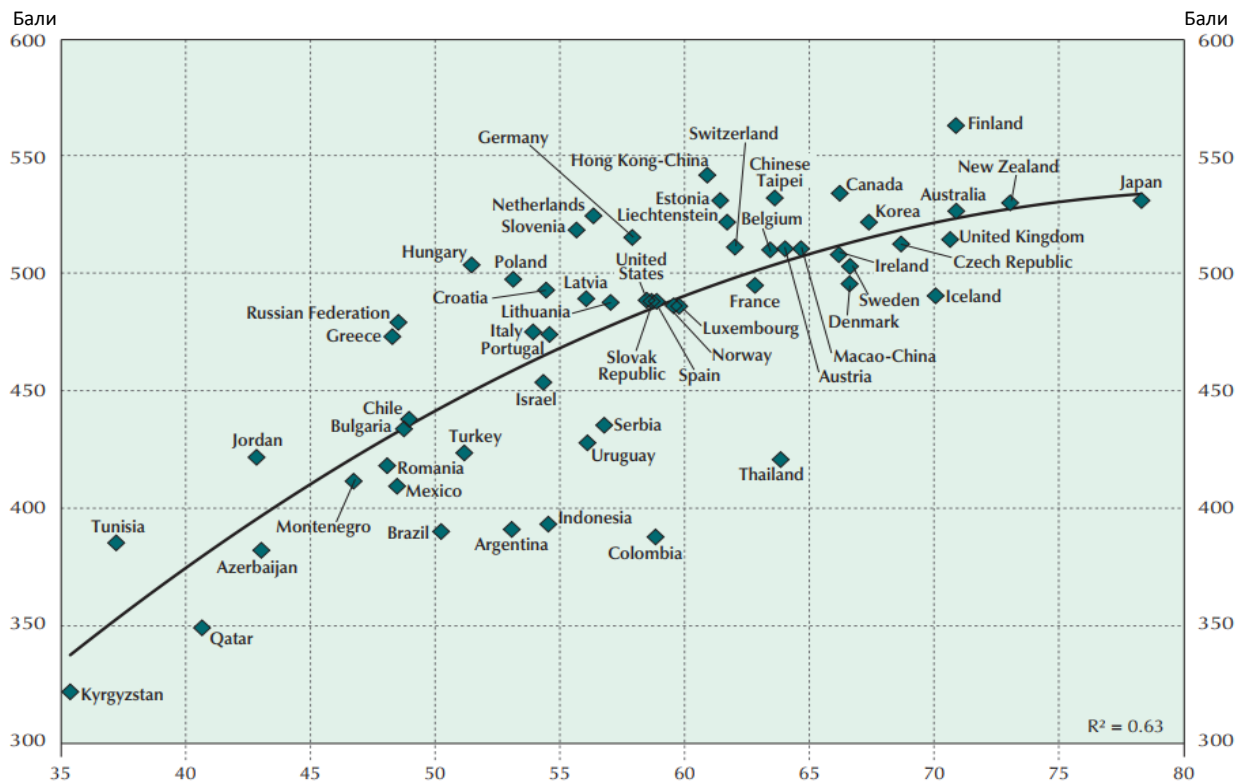
Результати із предметів природничо-наукового циклу й загальний час їх вивчення

Джерело: ОЕСР, База даних PISA-2006.

Загальний час вивчення природничо-наукових предметів (у годинах на тиждень)

Результати із предметів природничо-наукового циклу і час їх вивчення на уроках у школі

Джерело: ОЕСР, База даних PISA-2006.

Частка годин навчання на уроках у школі від загального

Деякі додаткові заняття більш доступні, ніж інші.

Види додаткових занять і їхні цілі суттєво різняться. Ідеться про заняття, які проводяться шкільними вчителями в стінах школи, і ті, які надаються поза школою учителем, який не працює в цьому навчальному закладі. Додаткові заняття можуть також допомагати наздогнати навчальну програму або мати на меті поглиблене вивчення того чи іншого предмета. Результати PISA показують, що відвідування окремих типів додаткових занять сприяє покращенню навчальних досягнень учнів. Однак те, наскільки це може зменшити або посилити існуючу нерівність між учнями з різних соціально-економічних груп, значною мірою залежить від країни. Наприклад, в Італії, Кореї, Польщі, Великобританії, партнерських країнах ОЕСР Болгарії, Киргизстані, Латвії, Уругваї й економіці Китайському Тайбеї відвідування учнями додаткових занять зі шкільними вчителями має тенденцію зменшувати вплив соціально-економічного статусу на їхні результати в навчанні. Це пояснюється тим, що менш благополучні учні прагнуть відвідувати додаткові заняття, щоб навчатися в класі краще, ніж інші учні, які не відвідують таких занять. Разом із тим в Естонії, Ірландії, Кореї, Польщі, Іспанії, Туреччині, партнерських країнах ОЕСР Болгарії, Киргизстані, Латвії, Уругваї й економіках Китайському Тайбеї й Гонконгу (Китай) групові заняття з учителями, які не викладають в учнів на уроках за розкладом, мають тенденцію посилювати вплив соціально-економічного статусу цих учнів на їхні навчальні досягнення. Можна припустити, що в цих країнах учні із сімей з високим соціально-економічним статусом частіше мають можливість відвідувати додаткові заняття, і тому вони зазвичай отримують у школі кращі оцінки, ніж ті, хто не займається додатково.

Різниця в навчальних досягненнях учнів відповідно до різних типів додаткових занять

- Учні із сімей або шкіл з низьким соціально-економічним статусом частіше відвідують групові заняття.
- Учні із сімей або шкіл з високим соціально-економічним статусом частіше відвідують групові заняття.
- Немає значущої різниці між учнями із сімей або шкіл з високим/низьким соціально-економічним статусом у відвідуванні групових занять.

Групові заняття зі шкільними вчителями				Групові заняття з іншими викладачами			
	Різниця в балах за відвідування таких групових занять	Соціально-економічний статус учнів	Соціально-економічний статус шкіл		Різниця в балах за відвідування таких групових занять	Соціально-економічний статус учнів	Соціально-економічний статус шкіл
Korea	28			Turkey	41		
Kyrgyzstan	25			Greece	37		
United Kingdom	23			Chinese Taipei	36		
Bulgaria	20			Korea	28		
Russian Federation	17			Bulgaria	27		
Lithuania	16			Australia	22		
Poland	12			Poland	21		
Turkey	11			Hong Kong-China	21		
Chinese Taipei	8			Kyrgyzstan	20		
Italy	7			Latvia	19		
				Argentina	19		
				Azerbaijan	17		
				Uruguay	17		
				Estonia	15		
				Spain	14		
				Ireland	11		

Заувага: у цих таблицях показано тільки ті країни, де відвідування групових уроків шкільних вчителів/інших викладачів пов'язане із покращенням результатів навчання.
Джерело: ОЕСР, База даних PISA-2006.

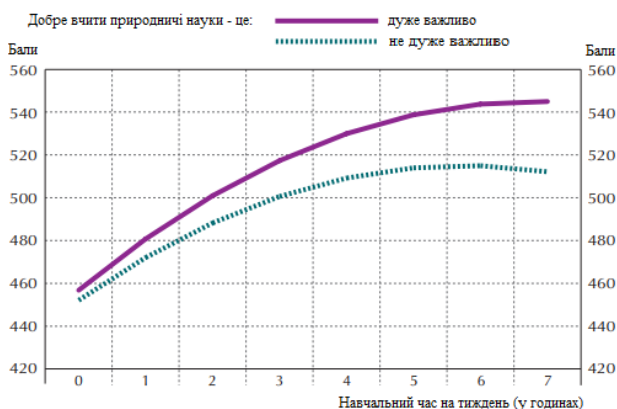
Учні мають повірити у важливість того, що вони вивчають.

Ефективне навчання – це не тільки ресурси, які доступні для учнів. Це і вмотивованість самих учнів: вони мають бути переконаними, що для них є важливим добре розумітися на тому чи іншому предметі. У PISA–2006 учнів запитували, чи вважають вони важливим добре навчатися із природничо-наукових дисциплін. Результати опитування свідчать про те, що учні, які так уважають, отримують більше користі від додаткового часу на вивчення природничих наук, ніж ті, хто в це не вірить.

Ті учні із країн ОЕСР, які повідомили, що добре вивчати природничі науки дуже важливо, при збільшенні часу на вивчення природничих наук у школі на одну годину отримують у тесті PISA в середньому на 26 балів більше. В учнів, які повідомили, що добре розумітися на природничих науках не дуже важливо, збільшення часу на вивчення природничо-наукових предметів у школі на одну годину дає підвищення результату на 22 бали (з урахуванням соціально-економічного статусу учнів і шкіл). Таким чином, спостерігається істотна різниця між результатами учнів, а саме в 20 балів і більше, якщо вони витрачають на вивчення природничих наук п'ять або більше годин під час уроків за розкладом у школі. У Чеській Республіці, Франції, Греції, Ісландії, Новій Зеландії, Португалії, Іспанії й партнерській країні ОЕСР Румунії ставлення учнів до вивчення природничо-наукових дисциплін на таку різницю впливає ще сильніше. У цих країнах учні, які повідомили, що вивчати природничі науки дуже важливо, отримують мінімум на шість балів більше за кожну додаткову годину, витрачену на регулярні заняття з природничо-наукових дисциплін у школі, ніж ті, хто повідомили, що добре вивчати такі предмети не так важливо.

Найбільш прийнятним було б отримувати максимум від навчального часу за рахунок його якості, оскільки не завжди існує можливість збільшити відведену для предмета кількість годин. Ще більш актуальним є завдання поглибити розуміння учнями того, чому важливо вивчати той чи інший предмет, що допомогло б їм використовувати свій навчальний час більш ефективно.

Зв'язок між результатами PISA із природничо-наукових дисциплін і навчальним часом уроків за розкладом, з одного боку, і ставленням учнів до важливості високих результатів у їх вивченні, з іншого

Джерело: ОЕСР, База даних PISA-2006

Узагальнення: Коли йдеться про навчання, найбільш важливими є якість викладання в навчальному закладі й ставлення учнів до навчання, а не кількість годин, витрачених на нього.

За більш детальною інформацією звертайтеся до Франчески Боржононі (Francesca Borgonovi, Francesca.Borgonovi@oecd.org), Міяко Ікеда (Miyako Ikeda, Miyako.Ikeda@oecd.org) або Суджін Парк (Soojin Park, Soojin.Park@oecd.org)

Ознайомтеся із *Quality Time for Students: Learning In and Out of School*, available at www.oecdbookshop.org.

Відвідайте сайт:
www.oecd.org/pisa/

Читайте також:
Чи погіршилася дисципліна в навчальних закладах?